

Save the Children Nederland
Laan van NOI 131-K
2593BM Den Haag

Den Haag, 25 juli 2023

Aan: leden van de programmacommissies

Betreft: Kinderrechten verdienen een plek in uw verkiezingsprogramma

Geachte programmacommissie,

Hoewel zij zelf niet kunnen stemmen, dient de Nederlandse overheid ook kinderen te vertegenwoordigen. Wereldwijde conflicten, de klimaatcrisis en armoede zetten de rechten van kinderen onder grote druk. Save the Children zet zich in voor kinderen en jongeren in Nederland en daarbuiten en wil namens hen de volgende punten onder uw aandacht brengen.

Kinderen en de klimaatcrisis

Weersextremen zoals droogte, overstromingen en orkanen raken landen in het Globale Zuiden onevenredig hard. Humanitaire rampen komen hierdoor steeds frequenter en langduriger voor. De impact van de klimaatcrisis op kinderen is groot: bijna 160 miljoen kinderen worden blootgesteld aan steeds ernstigere overstromingen en langdurigere droogte en het onderwijs van 38 miljoen kinderen wordt nu al jaarlijks verstoord door extreme weersomstandigheden. Naar verwachting zullen periodes van extreme hitte in 2030 zijn verdrievoudigd en zal één op de vier kinderen in 2040 leven in gebieden met extreme watertekorten.

- **Onze oproep:** om de toekomst van kinderen veilig te stellen moet de emissiereductie doelstelling minimaal 60% in 2030 zijn. Daarbij is een verdere intensivering van nationaal- en internationaal klimaatbeleid nodig als Nederland haar eigen klimaatdoelen wil halen. Klimaatfinanciering moet met prioriteit naar de meest klimaatkwetsbare landen en groepen gaan.

De klimaatcrisis veroorzaakt grote problemen in landen en gebieden die hier zelf niet of nauwelijks aan hebben bijgedragen. Voor grote groepen mensen is hun traditionele manier van levensonderhoud niet meer toereikend. Denk hierbij bijvoorbeeld aan gemeenschappen die door veranderingen in regenval niet meer kunnen leven van de opbrengst van het land. Extreme hitte als gevolg van klimaatverandering heeft er al in geresulteerd dat 9% van de wereldwijde bevolking naar andere gebieden heeft moeten verhuizen of hieraan is gestorven. Het is tijd dat overheden erkennen dat migratie voor veel mensen een klimaatadaptatie strategie is geworden, zodat hier beleid op kan worden ontwikkeld.

- **Onze oproep:** mensen moeten zich kunnen aanpassen aan veranderende leefomstandigheden als gevolg van klimaatverandering zonder dat dit hun basisrechten schendt. Hierbij moet zowel worden gekeken naar de rol van humanitaire hulp (denk bijvoorbeeld aan het inrichten van onderdak waarbij rekening wordt gehouden met mogelijke overstromingen) als ontwikkelingshulp, klimaatfinanciering en het bevorderen van regionale migratie. Er moet specifiek meer onderzoek worden gedaan naar de link tussen klimaatverandering, landbouw en migratie.

Hoewel 50% van de klimaatrampen te voorspellen zijn, wordt er maar voor 1% van deze rampen vooraf financiering beschikbaar gesteld.¹ Het is essentieel dat humanitaire organisaties niet alleen middelen hebben om te reageren, maar ook om te anticiperen op voorspelde klimaatrampen. Zo kunnen hulporganisaties er bijvoorbeeld voor zorgen dat mensen en vee tijdig worden geëvacueerd of dat onderwijs van kinderen doorgang kan vinden wanneer een klimaatschok plaatsvindt. Dit voorkomt menselijk leed en zorgt ervoor dat hogere kosten op de lange termijn worden bespaard. Onder andere de Duitse regering heeft reeds besloten om minimaal vijf procent van hun humanitaire budget aan anticiperende actie te besteden.²

- **Onze oproep:** stel een vast percentage van humanitaire- en ontwikkelingshulp financiering beschikbaar voor anticiperende hulp en ontwikkel een politieke agenda om preventief actie te nemen bij voorspelbare klimaatrampen.

Kinderen in armoede

Het huidige kabinet heeft als doelstelling dat armoede onder kinderen in 2025 is gehalveerd ten opzichte van de cijfers van 2015. Het CPB³ maakte echter bekend dat zonder extra maatregelen armoede onder kinderen toeneemt van 200.000 kinderen nu tot 230.000 in 2024. En de Commissie Sociaal Minimum³ kwam tot de conclusie dat een koppel met één of meer kinderen met een inkomen rond het sociaal minimum bij ongewijzigd beleid maandelijks 200 tot 500 euro tekort kan komen. Daarnaast maakt Nederland als enige land ter wereld een voorbehoud bij artikel 26 van het VN-kinderrechtenverdrag, dat een eigenstandig recht op sociale zekerheid regelt voor kinderen.

- **Onze oproep:** volg het advies van de Commissie Sociaal Minimum door gericht de inkomensondersteuning aan huishoudens met kinderen te versterken.
- **Onze oproep:** trek het voorbehoud bij artikel 26 van het VN-Kinderrechtenverdrag in.

Kinderen in asielzoekerscentra

Een prangend tekort aan bedden, schrijnende leefomstandigheden in noodopvanglocaties, problemen met toegang tot zorg en kinderen die soms maanden niet naar school gaan. De crisis in de asielopvang raakt kinderen het hardst. Save the Children is met haar TeamUp programma's actief op meer dan 40 opvanglocaties in Nederland om psychosociale hulp aan kinderen te bieden en ziet uit de eerste hand hoe kinderen worden geschaad in hun ontwikkeling.

- **Onze oproep:** ontwikkel een nationaal programma asielopvang, waarin de belangen van het kind, zoals het recht op zorg en onderwijs, verankerd zijn in een kwaliteitskader gebaseerd op het VN-kinderrechtenverdrag.

Mentale gezondheid is hard nodig voor de ontwikkeling en integratie van kinderen met een vluchtachtergrond. Aandacht voor mentale gezondheid redt niet alleen levens, maar leidt ook tot betere kansen tot ontwikkeling en sociale integratie. Helaas blijkt dat ondersteuning op het gebied van mentale zorg voor kinderen met een vluchtachtergrond niet altijd binnen bereik is.

- **Onze oproep:** het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Zorg moeten intensiever gaan samenwerken zodat de mentale zorg voor kinderen met een vluchtachtergrond niet tussen wal en schip valt. Daarbij moet er laagtalige en toegankelijke

¹ Weingärtner, L. and Spencer, A. (2019) Mapping financial flows to humanitarian crises. Financial flows mapping: The potential for a risk finance facility for civil society. Paper 2. London: ODI and Start Network

² Statement by Foreign Minister Heiko Maas at the High-Level Humanitarian Event on Anticipatory Action - Federal Foreign Office (auswaertiges-amt.de)

³ CPB-Raming maart 2023: Centraal Economisch Plan 2023

informatie over het belang van mentale gezondheid en de organisatie van de jeugd-ggz in Nederland beschikbaar worden gesteld.

Kinderen in noodsituaties

De wereldwijde humanitaire noden zijn de afgelopen jaren sterk gestegen als gevolg van klimaatverandering, COVID-19 en een stijgend aantal conflicten. Zo is het aantal mensen dat wordt geconfronteerd met (een risico op) acute hongersnood sinds 2021 meer dan verdubbeld van 135 naar 345 miljoen mensen. Ondanks de stijgende humanitaire noden blijven financiële middelen in grote mate achter. Van de geschatte benodigde levensreddende hulp is in juli slechts 21% aan financiering opgehaald. Dit heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat het Wereldvoedselprogramma levensreddende voedselhulp aan oorlogsslachtoffers uit Syrië heeft moeten stopzetten.⁴

- **Onze oproep:** additionele investeringen in het ontwikkelings- en noodhulp budget zijn essentieel om slachtoffers van politieke- en klimaat gerelateerde crisissen te beschermen, nieuwe crisissen te voorkomen en de gevolgen van het grote tekort aan financiële middelen voor levensreddende hulp te dempen.

Het kabinet Rutte-IV wist extra middelen vrij te maken voor ontwikkelingssamenwerking, maar liet de mogelijkheid bestaan om flinke grepen uit het budget te halen voor de financiering van asielopvang in Nederland. Dit werd pijnlijk duidelijk toen in de afgelopen Voorjaarsnota een bezuiniging van opgeteld €3,4 miljard op ontwikkelingssamenwerking werd afgekondigd om de stijgende kosten van de asielopvang op te vangen. Dergelijke bezuinigingen hebben mogelijk grote negatieve consequenties voor noodhulp, de implementatie van de Afrika strategie en hulp aan klimaatkwetsbare landen.

- **Onze oproep:** bescherm het budget voor ontwikkelingssamenwerking door deze permanent los te koppelen van fluctuaties in het budget voor de opvang van asielzoekers.

Recent onderzoek van Save the Children⁵ toont aan dat Palestijnse kinderen (12 – 17 jaar) in het Israëliische militaire detentiesysteem stelselmatig worden mishandeld. Kinderen worden naar eigen zeggen tijdens het transport tussen detentiecentra in kleine kisten gestopt en er is sprake van een toename van seksueel geweld tijdens de gevangenzetting. Jaarlijks worden naar schatting tussen de 500 en 700 Palestijnse kinderen vastgehouden in militaire detentie. De praktijk om kinderen systematisch via militaire rechtbanken te vervolgen komt nergens ter wereld voor behalve in Israël, en treft alleen Palestijnse kinderen.

- **Onze oproep:** de stelselmatige mishandeling van Palestijnse kinderen is een grove schending van mensenrechten en internationaal recht. Nederland moet de Israëliische regering oproepen om een einde te maken aan de militaire detentie en de vervolging van kinderen via militaire rechtbanken.

Volgens de Wereldbank en de World Health Organization kampt één op de vijf mensen in fragiele en door conflict getroffen gebieden met milde tot zware psychische problemen. Psychosociale steun redt levens in noodsituaties en is essentieel voor herstel op de lange termijn. Nederland heeft zich laten zien als voortrekker op dit gebied en zou deze rol verder kunnen versterken.

- **Onze oproep:** Nederland behoudt psychosociale steun als prioriteit in noodhulp en breidt deze plannen uit naar vredesopbouw en ontwikkelingssamenwerking.

⁴ Jordan urges World Food Programme to reverse subsidy cuts for Syrian refugees | Reuters, 13th July 2023

⁵ Save the Children (2023) Injustice: Palestinian children's experience of the Israeli military detention system.

- **Onze oproep:** Nederland zorgt ervoor dat alle uitvoeringsorganisaties die financiering ontvangen voor ontwikkelingssamenwerking, noodhulp en vredesopbouw (inclusief nationale overheden, NGOs, lokale partners en de Verenigde Naties) bijdragen aan het bevorderen van mentale gezondheid en psychosociaal welzijn van gemeenschappen en individuen.

Kinderrechten en bedrijven

Wereldwijd zijn naar schatting 160 miljoen kinderen tussen 5 en 17 jaar aan het werk. Het aantal kindarbeiders is voor het eerst sinds 20 jaar gestegen, onder andere als gevolg van covid-19. Kinderen werken in mijnen, op het land, in de huishouding of fabrieken. En dat terwijl ze recht hebben op goed onderwijs, om te spelen en om gewoon kind te zijn.

- **Onze oproep:** Nederland moet nationale IMVO-wetgeving invoeren om bedrijven te verplichten de schadelijke impact op mensenrechten en kinderrechten in het bijzonder aan te pakken. Deze wetgeving moet in lijn zijn met internationaal afgesproken normen van de OESO en de Verenigde Naties. Er mogen geen uitzonderingen zijn voor bepaalde bedrijfssectoren, zoals de financiële sector.

Kinderen en jongeren hebben recht op een plek aan tafel

Het VN-kinderrechtenverdrag is het meest geratificeerde mensenrechtenverdrag. Een van de belangrijkste uitgangspunten van het verdrag is dat in alle beslissingen die genomen worden over kinderen het belang van het kind altijd voorop hoort te staan en dat zij hun mening moeten kunnen geven over zaken die hen aangaan.

- **Onze oproep:** zorg voor voldoende tijd, expertise en financiering om betekenisvolle en effectieve kind- en jongerenparticipatie op lokaal, nationaal en Europees niveau te waarborgen. Dit kan specifiek door kinderen en jongeren op een diverse en interactieve manier te informeren en mee te laten denken over de invulling van beleidsvraagstukken.

We rekenen op u om kinderrechten centraal te stellen in de prioriteiten van uw partijprogramma's en blijven hierover graag met u in gesprek.

Met vriendelijke groet,

Pim Kraan
Algemeen Directeur Save the Children Nederland